

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/2514-1

28. desember 2021

Statsbudsjettet 2022 - Tildelingsbrev til Jernbanedirektoratet

1	INNLEDNING	2
2	OVERORDNET MÅL OG HOVEDPRIORITERINGER.....	2
3	MÅL, STYRINGSPARAMETERE OG PRIORITERTE TILTAK I 2022.....	2
4	ANDRE FØRINGER OG KRAV	9
5	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN (ADMINISTRATIVE FORHOLD).....	10
6	RAPPORTERING	13
7	BUDSJETTILDELING OG FULLMAKTER	14

Vedlegg

- **1. Styringskalender 2022**
- **2. Fullmakter 2022**
- **3. Oversikt rapporteringskrav 2022**
- **4. Oversikt over oppdrag, frister og status 2022**
- **5. Strategier, handlingsplaner og arbeidsgrupper på klima- og miljøområdet 2022**

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Bane- og
planavdelingen

Saksbehandler
Cecilie Taule
Fjordbakk
22 24 83 00

1 INNLEDNING

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 1 S (2021–2022) for Samferdselsdepartementet, Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Innst. 13 S (2021–2022) som ble behandlet av Stortinget 20. desember 2021. I dette tildelingsbrevet meddeles Stortingets budsjettvedtak og Samferdselsdepartementets styringssignaler for Jernbanedirektoratet i 2022.

Styringsdialogen mellom Samferdselsdepartementet og Jernbanedirektoratet er forankret i budsjettproposisjonene og Stortingets behandling av disse, instruksen til Jernbanedirektoratet samt økonomiregelverket for staten. Hoveddokumenter og faste møter i styringsdialogen fremgår av styringskalenderen, jf. vedlegg 1.

Samferdselsdepartementet vil i løpet av året gi oppdrag til Jernbanedirektoratet. Større oppdrag vil bli gitt i form av supplerende tildelingsbrev.

2 OVERORDNET MÅL OG HOVEDPRIORITERINGER

Det overordnede målet for transportpolitikken er et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050.

Samferdselsdepartementet viser til målstrukturen for transportpolitikken i Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033 (NTP) og omtalen i Prop. 1 S (2021–2022).

Det er fastsatt følgende likestilte mål for transportsektoren:

- Mer for pengene
- Effektiv bruk av ny teknologi
- Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål
- Nullvisjon for drepte og hardt skadde
- Enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet.

Jernbanedirektorat skal i årsrapporten for 2022 rapportere på hvordan virksomheten bidrar til å følge opp bærekraftsmålene, gjennom rapporteringen på målene for transportpolitikken.

Virksomhetsstyring, herunder økonomi- og budsjettstyring

Jernbanedirektoratet skal fortsette arbeidet med å forbedre sin interne styring. Det er viktig at direktoratet gjennom avtalestyring og interne budsjett- og økonomisystemer har god styring av budsjett med tilhørende fullmakter i tråd med intensjonene i jernbanereformen.

3 MÅL, STYRINGSPARAMETERE OG PRIORITERTE TILTAK I 2022

For å konkretisere og tilpasse målene i Nasjonal transportplan 2022–2033 til Jernbanedirektoratets virksomhet er det fastsatt mål for etatens virksomhet. Jernbanedirektoratets mål skal bidra til å oppfylle målene for Nasjonal transportplan 2022–2033.

Tabellen under viser en overordnet sammenheng mellom målene i transportsektoren og målene for Jernbanedirektoratets virksomhet.

Mål for transportsektoren i Nasjonal transportplan 2022–2033	Mål for Jernbanedirektoratets virksomhet
<ul style="list-style-type: none"> • Mer for pengene • Enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet. 	1. Helhetlig og koordinert utvikling og drift av et attraktivt jernbanetilbud
	2. God kundeopplevelse gjennom høy driftsstabilitet og god avvikshåndtering
	3. SD får analyser og beslutningsgrunnlag med høy kvalitet og relevans
	4. Reisende kan reise sømløst med tog og annen kollektivtransport
<ul style="list-style-type: none"> • Effektiv bruk av ny teknologi 	5. Jernbanesektoren er innovativ, deler data og utnytter ny teknologi
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål 	6. Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål*
<ul style="list-style-type: none"> • Nullvisjon for drepte og hardt skadde 	7. Nullvisjon for drepte og hardt skadde

*Flere av målene for Jernbanedirektoratets virksomhet bidrar til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål, særlig mål 1, 3 og 5.

I det følgende omtaler departementet styringsinformasjon, prioriterte tiltak og oppdrag mv. knyttet til de enkelte målene for Jernbanedirektoratet i 2022.

3.1 Mål 1: Helhetlig og koordinert utvikling og drift av et attraktivt jernbanetilbud

Jernbanedirektoratet skal arbeide for å skape et attraktivt togtilbud i markeder der jernbanen har sine største fortrinn sammenliknet med andre transportmidler, og utvikle jernbanen med utgangspunkt i kundens behov. Direktoratet har ansvar for å gjøre gode samlede vurderinger på tvers av sektoren og har ansvar for å sikre nødvendig samhandling og koordinering blant aktørene for å nå målene for jernbanen. Direktoratet skal være en krevende kjøper av både infrastrukturtjenester og persontransport med tog. Direktoratet skal gjennom sin avtalestyring og koordinering bidra til at det oppnås mer jernbane for pengene. Videre skal Jernbanedirektoratet jobbe for at togtilbudet inngår som en integrert del i et helhetlig transportsystem, herunder inngå avtaler om rute-, pris- og billettsamarbeid med fylkeskommunenes transportselskaper der det er aktuelt.

3.1.1 Styringsinformasjon

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- Status for planlagte tilbudsforbedringer for jernbanen. Rapporteres i tertialrapport 1 og 2, se også oppdrag under om forslag til rapportering.
- Kvalitativ beskrivelse i tertialrapport av vesentlige konsekvenser for godstransport ved forslag til endringer i togtilbud for persontransport.
- Utvikling i antall passasjerer og mengde transportert gods på jernbanen. Rapporteres i årsrapport.

Fast oppfølging av NTP-indikatorer

- Netto nytte i porteføljen
- Endring i investeringskostnad siden Nasjonal transportplan 2018–2029

Begge indikatorer gjelder prosjekter i jernbanesektoren i porteføljen presentert i tabell 12.2 i Nasjonal transportplan 2022–2033 over 1 mrd. kr, og skal rapporteres i fremlegget av porteføljeprioritering i april/mai og i tertialrapport 1.

3.1.2 Oppdrag og leveranser i 2022

- Prioriterte leveranser under dette målet i 2022 er knyttet til arbeidet med hhv. porteføljestyling og arbeidet med å direktetildele togtilbudet som ikke er konkurranseutsatt. Det vises til supplerende tildelingsbrev nr. 4 for 2021, brev fra departementet til direktoratet og Bane NOR SF av 26. november 2021 og supplerende tildelingsbrev nr. 7 i 2021.
- Jernbanedirektoratet bes i forkant av tertialrapport 1 levere forslag til hvordan status, risikovurdering og risikohåndtering kan rapporteres for effektpakker/ tilbudsforbedringer omtalt i tabell 12.1 og 12.2 i Nasjonal transportplan 2022–2033. Ved risiko for at tilbudsforbedringer ikke kan realiseres som planlagt, skal rapporteringen omtale hvilke elementer i effektpakkene det er knyttet risiko til, herunder for eksempel ruteplaner, materiellanskaffelser, trafikkavtaler eller infrastrukturavtaler, samt risikoreducerende tiltak.
- Jernbanedirektoratet bes utarbeide et beslutningsgrunnlag der handlingsrommet til å bedre miljøstøtteordningen for godstransport på jernbane omtales samt utrede nye tiltak i samarbeid med godsneringen som bedrer rammevilkårene for godstransport på jernbane. Foreløpig vurdering leveres Samferdselsdepartementet innen 11. april 2022, og endelig beslutningsgrunnlag leveres innen 1. august 2022.
- Jernbanedirektoratet skal arbeide videre med å følge opp det reviderte avtaleverket med Bane NOR og slutføre avtaleforhandlinger om fastpris med sikte på at dette kan benyttes i oversendelsen av porteføljeprioritering i april/mai. De nye avtalene mellom direktoratet og foretaket må tilpasses føringene i den overordnede avtalen mellom Samferdselsdepartementet og Bane NOR.
- Jernbanedirektoratet bes vurdere behov for, om og hvordan staten kan legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas. Utredningen sendes departementet innen 2. mai 2022.

- Jernbanedirektoratet i samarbeid med Bane NOR bes om å utarbeide en rapport som skisserer tilbudsutviklingen på Østfoldbanen og Østre linje på kort, mellomlang og lang sikt og eventuelle valg som bør tas. Rapporten skal leveres innen 15. juni 2022.
- Jernbanedirektoratet bes redegjøre for mulige tiltak som kan legge til rette for forbedringer i nattogtilbudet. Redegjørelsen sendes departementet innen 1. august 2022.

3.2 Mål 2: God kundeopplevelse gjennom høy driftsstabilitet og god avvikshåndtering

Stor vekst i antall reisende før koronapandemien og utvidet togtilbud med flere avganger har ført til høy kapasitetsutnyttelse av infrastrukturen. Samtidig er store deler av infrastrukturen gammel og det er få omkjøringsmuligheter. Dette har ført til tidvis lav driftsstabilitet. Driftsstabilitet og avvikshåndtering må forbedres. Jernbanedirektoratet skal koordinere arbeid med dette, slik at alle aktører jobber målrettet og koordinert for å oppnå god kundeopplevelse gjennom høy driftsstabilitet og god avvikshåndtering.

3.2.1 Styringsinformasjon

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- *Kundetilfredshet*
Kundetilfredshet ved avvik. Rapporteres i årsrapport.
Indikator fra Kundetilfredshetsundersøkelsen (KTU) per togselskap og strekning.
Rapporteres i årsrapport.

Oppfølging av NTP-indikatorer

- *Endring i gjennomsnittlig reisetid*
Endring i reisetid som følge av tilbudsforbedringer omtalt i tabell 12.1 i NTP, målt som endring i ombordtid og endring i ventetid. Rapporteres i årsrapport.
- *Driftsstabilitet for person- og godstog*
Parametere for driftsstabilitet. Rapporteres i tertialrapporter og årsrapport. I tillegg skal det i tertialrapport 1 og 2 rapporteres på strekningsvis driftsstabilitet for å relatere ev. problemer og nødvendige tiltak til konkrete strekninger.

Måltall for driftsstabilitet i Nasjonal transportplan 2022–2033:

<i>Parameter for driftsstabilitet</i>	<i>Mål i NTP</i>	<i>Langsiktig mål i NTP</i>
Oppetid i pst.	99,1	99,3
Regularitet i pst.	97,7	98,0
Punktlighet i pst.	90,0	90,0
Punktlighet Gardermobanen i pst.	96,0	96,1

3.2.2 Oppdrag og leveranser i 2022

- Jernbanedirektoratet skal, sammen med aktørene i sektoren, utarbeide en tiltaksplan for å oppnå bedre driftsstabilitet og håndtering av driftsavvik med sikte på å gi bedre kundeopplevelse for de reisende. Planen skal ferdigstilles innen 1. april 2022.

Jernbanedirektoratet bes videre koordinere oppfølgingen av tiltaksplanen samt rapportere status på, og effekt av tiltakene i tertialrapport 2 og årsrapport.

3.3 Mål 3: SD får analyser og beslutningsgrunnlag med høy kvalitet og relevans

Beslutningsgrunnlag og analyser fra Jernbanedirektoratet til Samferdselsdepartementet skal holde høy kvalitet, leveres til rett tid og være relevant for prosessen de skal inngå i.

3.3.1 Styringsinformasjon

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- Jernbanedirektoratet skal som del av tertialrapportene levere en kortfattet egenevaluering av større leveranser i forutgående tertial.
- Departementet og direktoratet gjennomfører i løpet av første halvår en vurdering av innretningen av og kvalitet på styringsdialogen.

3.3.2 Oppdrag og leveranser

- Jernbanedirektoratet skal i løpet av 2022 bestille en etterevaluering fra en uavhengig tredjepart om hvorvidt tiltakene identifisert i evalueringsrapporten for Follobanen og evalueringsrapportene for Østfoldbanen er implementert og hvorvidt tiltakene har gitt antatte effekter. Etterevalueringen skal også se på om det er behov for justeringer i tiltak eller ytterligere tiltak for å bedre beslutningsgrunnlag i store investeringsprosjekter og effektpakker.

3.4 Mål 4: Reisende kan reise sømløst med tog og annen kollektivtransport

De reisende skal oppleve det samlede transporttilbudet som sømløst, både mellom ulike togreiser og mellom tog og andre transportmidler.

3.4.1 Styringsinformasjon

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- Hvordan jernbanen bidrar til byvekstavtaler for å oppnå et mer sømløst transporttilbud og øvrige målformuleringer for byvekstavtalene. Rapporteres i tertialrapport 2
- Anslag på antall reisende som benytter takstsamarbeidsavtaler. Rapporteres i tertialrapport 2
- KTI sømløshet. Indeks for sømløshet basert på spørreundersøkelse om reiseinformasjon, billettløsninger og opplevelsen av reisen (dør-til-dør). Rapporteres i årsrapporten
- Kort omtale og kvalitativ vurdering av de reisendes opplevelse av sømløs reise, med hensyn til informasjon, billettering, og bytter mellom ulike tog og mellom tog og andre transportmidler. Rapporteres i årsrapporten

- Antall jernbanestasjoner som er tilgjengelige eller universelt utformet. Rapporteres i årsrapporten

3.4.2 Oppdrag og leveranser i 2022

- Jernbanedirektoratet skal sammen med Statens vegvesen bidra til godt og helhetlig beslutningsgrunnlag og gode prosesser for å følge opp eksisterende og legge til rette for nye byvekstavtaler. Utviklingen av togtilbudet i byområdene må ses i sammenheng med kollektivtilbudet for øvrig. I samspill med andre parter virkemidler skal jernbanesektorens virkemidler bidra til god arealbruk og miljøvennlig utvikling i de største bysentra slik at nullvekstmålet kan nås på en effektiv måte.
- Jernbanedirektoratet bes innen 1. april vurdere om det er behov for å forbedre sømløs billettering både mellom tog og mellom tog og andre transportmidler, og ev. foreslå hvilke tiltak som er aktuelle.

3.5 Mål 5: Jernbanesektoren er innovativ, deler data og utnytter ny teknologi

Direktoratet skal ha god oversikt over relevant teknologisk utvikling og fremme forslag for departementet om utnyttelse av mulighetene som ligger i ny teknologi for jernbanen.

3.5.1 Styringsinformasjon

Styringsinformasjon

- Status for pågående og planlagte aktiviteter og vurdering av behov for videre utvikling innen digitalisering og teknologi. Omtales i tertial- og årsrapportene.

Fast oppfølging av NTP-indikatorer

- Som det fremgår av Nasjonal transportplan 2022–2033 er det ikke fastsatt en indikator for målet om mer effektiv bruk av teknologi. Jernbanedirektoratet må derfor gi korte konkrete redegjørelser for hvordan mål 5 blir fulgt opp i årsrapporten.

3.5.2 Oppdrag og leveranser i 2022

- Jernbanedirektoratet skal delta i det tverrsektorielle samarbeidet om data mellom transportvirksomhetene som ledes av Entur. Departementet vil gi nærmere føringer for samarbeidet tidlig i 2022.
- Jernbanedirektoratet skal følge opp Samferdselsdepartementets *Strategi for tilgjengeliggjøring av offentlige data* og se innsatsen i sammenheng med øvrige satsinger knyttet til teknologi, digitalisering og data. Rapporteres i årsrapporten.

3.6 Mål 6: Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål

For å oppfylle Norges klimamål- og forpliktelser til lavest mulig kostnad for samfunnet er det nødvendig at direktoratet kan levere et godt kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av norsk

klimapolitikk, herunder samfunnsøkonomiske konsekvenser og klimaeffekter¹ av tiltak som teller på det norske klimagassregnskapet for jernbanen. Videre må Jernbanedirektoratet kunne vurdere effekter, bl.a. kostnader, av tiltak for å redusere klimagassreduksjoner som teller på det norske klimagassregnskapet fra anleggsvirksomheten i sektoren, og drift og vedlikehold av jernbaneinfrastruktur.

For å oppfylle miljømålet er det nødvendig at Jernbanedirektoratet bidrar til å oppnå eller opprettholde god tilstand i økosystemene, spesielt den sammenhengende blågrønne infrastrukturen, og sikre at det tas hensyn til naturmangfold og vannkvalitet gjennom planlegging, bygging, drift og vedlikehold.

3.6.1 Styringsinformasjon

Fast årlig rapportering og oppfølging av NTP-indikatorer

- *Endring i klimagassutslipp fra transportsektoren*
Totale utslipp fra jernbanetransport (CO₂-ekvivalenter) som rapportert av Statistisk sentralbyrå
- *Netto antall dekar inngrep i naturområder med nasjonal eller vesentlig regional verdi*
Indikatoren er ny og skal testes ut i samarbeid med relevante myndigheter.

Det rapporteres på oppfølging og status for indikatorene i årsrapporten.

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- Direkte klimagassutslipp fra jernbanesektorens anleggsvirksomhet, drift og vedlikehold².
- Omfanget av dyrka jord som går tapt som følge av utbygging av jernbaneinfrastruktur.

Det rapporteres på begge parametere i årsrapporten.

3.6.2 Oppdrag og leveranser i 2022

- Jernbanedirektoratet skal delta i relevante direktoratgrupper og bidra inn i relevante prosesser og handlingsplaner på klima og miljøområdet, jf. vedlegg 5
- Jernbanedirektoratet skal, i samarbeid med Statens vegvesen, Miljødirektoratet og andre relevante myndigheter, videreutvikle en metode for å inkludere direkte byggeutslipp og utslipp fra arealbeslag i de samfunnsøkonomiske analysene i konsekvensutredninger, konseptutvalgsutredninger og andre beslutningsgrunnlag for samferdselsprosjekter.

¹ Med klimaeffekt menes her effekten på utslipp som teller på det norske utslippsregnskapet, herunder utslipp som følge av arealbruk. Når klimaeffekt oppgis må det fremgå om utslippene faller inn under transportsektorens utslipp slik sektoren er definert i SSBs utslippsregnskap. I de tilfellene det er relevant skal det også oppgis hvordan utslippene fordeler seg mellom ikke-kvotepliktig sektor og arealbrukssektoren.² Når det rapporteres på klimagassutslipp fra prosjekter, skaldet skilles mellom utslipp som teller på det norske utslippsregnskapet og utslipp som ikke teller på det norske utslippsregnskapet, slik at det blir tydelig hvordan prosjektene påvirker våre utslippsforpliktelser

² Når det rapporteres på klimagassutslipp fra prosjekter, skaldet skilles mellom utslipp som teller på det norske utslippsregnskapet og utslipp som ikke teller på det norske utslippsregnskapet, slik at det blir tydelig hvordan prosjektene påvirker våre utslippsforpliktelser

- Samferdselsdepartementet ønsker å utvikle kunnskapen om effekten av utbygging og drift av transportinfrastruktur på økosystemene gjennom før- og etterundersøkelser i forbindelse med større utbyggingsprosjekter. Vi ber Jernbanedirektoratet, i samarbeid med Statens Vegvesen og andre relevante virksomheter og myndigheter, om å utvikle en metodikk for hvordan slike undersøkelser kan gjennomføres. Metodikken skal testes ut på ett eller flere pilotprosjekter.

3.7 Mål 7: Nullvisjon for drepte og hardt skadde

Nullvisjonen er utgangspunktet for trafikksikkerhetsarbeidet i hele transportsektoren. Å opprettholde og forbedre det høye sikkerhetsnivået i jernbanesektoren er et langsiktig, systematisk og målrettet arbeid. Tiltak for å forhindre de alvorligste ulykkene skal prioriteres. Jernbanedirektoratet har ansvaret for å følge opp utviklingen av sikkerheten i sektoren.

3.7.1 Styringsinformasjon

Styringsparametere og annen styringsinformasjon

- Skissere utviklingstrekk, peke på aktuelle og fremtidige utfordringer og mulige tiltak for å møte disse. Rapportere på arbeidet med oppfølging av sektorens sikkerhet i tertialrapport 1 og 2 og i årsrapport.

Oppfølging av NTP-indikatorer

- Endring i antall drepte og hardt skadde. Rapporteres i tertialrapport 1 og 2 og i årsrapport.

4 ANDRE FØRINGER OG KRAV

4.1 Samfunnssikkerhet

Jernbanedirektoratet skal i arbeidet med samfunnssikkerhet følge opp de mål, krav og prioriteringer som fremgår i "Strategi for samfunnssikkerhet i transportsektoren" av 2020. Arbeidet med samfunnssikkerhet skal være målbart, systematisk og sporbart, og inngå som en integrert del av etatens virksomhet.

Jernbanedirektoratet skal i 2022 rapportere til departementet på status i oppfølgingen av egen strategi for samfunnssikkerhet samt fortsette å delta på de halvårige kontaktmøtene om samfunnssikkerhet som departementet avholder i forbindelse med overnevnte rapportering.

Videre skal Jernbanedirektoratet i 2022 prioritere videre arbeid knyttet til implementering av sikkerhetsloven, herunder intern oppfølging av virksomhetssikkerhetsforskriften samt eventuelle oppdrag fra departementet i den forbindelse. Etaten må følge opp nærmere bestillinger fra departementet om kvalitetssikring av skadevurderinger og avhengigheter av ev. innmeldte skjermingsverdige objekter og infrastruktur på jernbaneområdet.

Jernbanedirektoratet skal i 2022 bidra i prosesser knyttet til videreutvikling av totalforsvaret. Dette innebærer å bidra til ansvars- og rolleavklaringer, og å delta i beredskapsplanlegging og øvelser hvor Jernbanedirektoratet har en rolle.

Departementet vil i 2022 sette i gang et arbeid med å utarbeide en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse av transportsektoren (TransportROS). Jernbanedirektoratet må være forberedt på å bidra i dette arbeidet i 2022 etter nærmere bestilling fra departementet.

Jernbanedirektoratet skal bidra til å begrense infrastrukturens sårbarhet sett opp mot fremtidige klimapåkjenninger, herunder inkludere vurderinger av relevante tiltak for klimatilpasning i utredninger og KVVU-opppdrag, samt satse på kunnskapsoppbygning gjennom forskning og utvikling, overvåkning og kartlegging. Jernbanedirektoratet skal i 2022 delta i relevante samarbeidsfora, som Naturfareforum og direktoratsgruppen for klimatilpasning.

I 2022 skal Jernbanedirektoratet, i nært samarbeid med relevante virksomheter, vurdere behovet for et sektorvis responsmiljø for håndtering av digitale hendelser i jernbanesektoren, og utrede hva slags responsmiljø som eventuelt burde etableres for å sikre tilfredsstillende håndtering av større digitale hendelser i jernbanesektoren. Departementet vil ha nærmere dialog med Jernbanedirektoratet om bestillingen og gi mandat for oppdraget i eget brev.

4.2 Bistand til rekommandasjoner og skriftlige spørsmål fra Nordisk råd

Norge skal ha formannskapet i Nordisk ministerråd i 2022. Formannskapslandet har ansvar for å svare ut henvendelser fra Nordisk råd til Nordisk ministerråd på vegne av de nordiske regjeringene. Samferdselsdepartementet vil ventelig trenge bistand fra Jernbanedirektoratet og Statens vegvesen i arbeidet med å svare ut noen av henvendelsene.

5 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN (ADMINISTRATIVE FORHOLD)

5.1 Effektivisering

Alle statlige etater er omfattet av reformen for avbyråkratisering- og effektivisering (ABE-reformen). Denne er videreført i statsbudsjettet for 2022 ved å redusere driftsutgiftene til alle statlige virksomheter med 0,5 pst. Grunnlaget for beregningen er saldert budsjett 2021. For Jernbanedirektoratet er produktivitetsgevinsten i 2022 satt til 48,9 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet forutsetter at produktivitetsgevinster over kap. 1352, post 71 Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, gjenspeiles i avtalen mellom direktoratet og Bane NOR. 45,875 mill. kroner av produktivitetsgevinsten er beregnet fra denne posten.

Etaten skal i årsrapporten rapportere på tiltak for å effektivisere virksomheten. Indikatorene for drifts- og administrasjonseffektivitet videreføres, og rapporteres på i tertial- og årsrapport. Indikatorene settes opp i en tidsserie på tre år, der sammenligningsgrunnlaget er tilsvarende periode de to foregående årene.

5.2 Risikovurderinger og internkontroll

5.2.1 Risikovurderinger

Jernbanedirektoratets risikovurderinger er en viktig del av styringsdialogen med departementet. Etatens overordnede risikovurdering skal sendes departementet sammen med første tertialrapport, og oppdateres i andre tertialrapport, jf. pkt. 6. Oppdatert risikovurdering legges også som vedlegg til årsrapporten.

Departementet legger til grunn at etatens risikovurderinger omfatter risikoer knyttet til hvorvidt målene for virksomheten oppnås samt en kvalitativ vurdering av hvorvidt det er andre risikoforhold utenfor Jernbanedirektoratets kontroll som direktoratet mener Samferdselsdepartementet bør være oppmerksom på for jernbanesektoren som helhet.

Videre skal det opplyses om vesentlige endringer i risiko knyttet til gjennomføring av budsjettet i form av mer- eller mindreforbruk.

Den oppdaterte risikorapporten i andre tertialrapport skal også inneholde vurdering av risikoområder av betydning for neste års tildelingsbrev

5.2.2 Internkontroll

Jernbanedirektoratet skal i årsrapporten gi en overordnet tilstandsvurdering av etatens internkontroll, herunder om det er avdekket vesentlige svakheter i etatens internkontroll og hvilke tiltak som eventuelt er iverksatt for å bedre denne. Det skal også rapporteres om internkontrollen har avdekket vesentlige avvik og hvilke forbedringstiltak som eventuelt er iverksatt. Samferdselsdepartementet ber særskilt om at rapporteringen om internkontroll inneholder omtale av forbedringsarbeidet knyttet til Jernbanedirektoratet sin interne styring. Det er viktig at direktoratet gjennom avtalestyring og interne budsjett- og økonomisystemer har god styring av budsjettet med tilhørende fullmakter i tråd med intensjonene i jernbanereformen.

5.3 EØS-arbeidet

Regjeringen fører en aktiv europapolitikk for å ivareta norske interesser og bidra til felles europeiske løsninger. Fra norsk side skal vi medvirke i de prioriterte EØS-sakene og ta i bruk handlingsrommet i EØS-avtalen. Det nordiske samarbeidet er en viktig del av regjeringens europapolitikk, og nordisk samarbeid øker sjansene for gjennomslag på den europeiske arenaen.

Samferdselsdepartementet ønsker å tidlig identifisere saker som er viktige for Norge og medvirke til at regelverksutformingen blir mest mulig i tråd med norske interesser. Rapporten *Departementene EØS-arbeid* av juni 2021 understreker viktigheten av riktig gjennomføring av EØS-regelverk. Det skal legges vekt på regelkvalitet, tilgjengelighet og korrekt praktisering, og det er viktig å følge med på rettsutviklingen i EU. For å oppnå dette er et godt samarbeid mellom Samferdselsdepartementet og underliggende virksomheter en nødvendig forutsetning.

Jernbanedirektoratet deltar i en viss grad i regelverksprosessene i EU. For å bidra til at vi på samferdselsområdet samlet sett ivaretar norske interesser på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte, bes Jernbanedirektoratet følge opp krav og frister for EU-/EØS-arbeidet i henhold til utredningsinstruksen og Samferdselsdepartementets EØS-strategi. Dette innebærer bl.a. at dersom det er utvikling i saker med en politisk dimensjon skal departementet informeres og få referat fra møtene. Der hvor Jernbanedirektoratet deltar i EUs regelverksutforming skal det være tett kontakt med departementet for å bidra til et klart mandat og en koordinert norsk posisjon. Det er også viktig å samordne arbeidet med andre berørte etater der det er grenseflater mellom deres og direktoratets internasjonale arbeid.

5.4 Norsk fagskole for lokomotivførere

Jernbanedirektoratet har ansvar for at det utdannes lokomotivførere i tråd med sektorens behov både med hensyn til antall og kompetanse, og at Norsk fagskole for lokomotivførere drives i henhold til fagskoleloven og øvrige føringer til fagskoler fra Kunnskapsdepartementet.

5.5 Likestilling

Iht. likestillings- og diskrimineringsloven skal offentlige myndigheter redegjøre for sitt arbeid for likestilling og mot diskriminering i årsrapporten. Rapporteringen omfatter virksomhetens aktivitets- og redegjørelsesplikt som arbeidsgiver og offentlig myndighet.

5.6 Fellesføringer

Det er fastsatt to fellesføringer for 2022 – en om konsulentbruk og en om lærlinger, jf. pkt. 5.6.1 og 5.6.2 under. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan virksomhetene skal forstå de to fellesføringene og hvordan resultatene skal fremstilles i årsrapportene. Dette vil bli ettersendt.

5.6.1 Konsulentbruk

I 2022 skal Jernbanedirektoratet arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å bruke interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes. Jernbanedirektoratet skal rapportere om konsulentbruken i årsrapporten for 2022.

5.6.2 Lærlinger

Statlige virksomheter skal ha lærlinger, der antallet skal stå i et rimelig forhold til størrelsen på virksomheten. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst én lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn én lærling.

Jernbanedirektoratet skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om en kan øke antall lærlinger. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor.

I årsrapporten skal Jernbanedirektoratet rapportere følgende:

- antall lærlinger

- om det er vurdert å øke antall lærlinger og eventuelt innenfor hvilket fag, og
- hvilket opplæringskontor etaten er tilknyttet.

Hvis Jernbanedirektoratet ikke har oppfylt kravet, skal det i årsrapporten redegjøres for årsakene til dette og hva etaten har gjort for å oppfylle kravet.

6 RAPPORTERING

Vi viser til punkt om rapportering i Instruks for Jernbanedirektoratet. Vedlagte oversikt viser rapporteringskrav i årsrapporten og tertialrapportene for Jernbanedirektoratet i 2022.

Jernbanedirektoratet skal legge til grunn en konsistent metodikk som sikrer at styringsparameterne er sammenlignbare over år. Tallene alene gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere måloppnåelse og resultater. All rapportering skal derfor inneholde en kvalitativ analyse av sammenhenger og måloppnåelse.

Jernbanedirektoratet skal som vedlegg til tertialrapportene føre en oppdatert oversikt over mottatte oppdrag, med frister og status for disse, jf. vedlegg 4.

6.1 Første tertialrapport

I rapporten for første tertial skal Jernbanedirektoratet gi en overordnet risikovurdering. Risikovurderingen skal omfatte mål, prioriteringer og oppdrag i budsjettåret og ev. på lengre sikt. Det skal i tillegg gjøres risikovurderinger av områder spesielt nevnt i dette brevet, jf. pkt. 5.2.1. Det skal legges vekt på vesentlige avvik fra krav og forventninger i dette tildelingsbrevet. Ved ev. vesentlige avvik skal risikoreduserende tiltak omtales og gjenværende risiko etter tiltak omtales.

I tillegg skal etaten rapportere på områder som er spesielt nevnt for rapportering i første tertial i dette tildelingsbrevet. I tillegg skal etaten rapportere på områder som er nevnt i vedlegg 3. Vedlegget er ment som en sjekkliste.

Rapporten skal videre inneholde regnskapsstatus per 30. april 2022 og prognose for forbruk for hele 2022 samt bruk av fullmakter gitt ved behandlingen av Prop. 1 S (2021–2022) som gjelder forpliktelser ut over budsjettåret.

6.2 Andre tertialrapport

I rapporten for andre tertial skal Jernbanedirektoratet gi en oppdatert risikovurdering. Vurderingen skal inkludere ev. forsinkelser i oppdrag som er forutsatt gjennomført, og avvik fra andre forutsetninger og krav i dette tildelingsbrevet.

I tillegg skal etaten rapportere på områder som er spesielt nevnt for rapportering i andre tertial i dette tildelingsbrevet, og risikoområder av betydning for neste års tildelingsbrev. I tillegg skal etaten rapportere på områder som er nevnt i vedlegg 3. Vedlegget er ment som en sjekkliste.

Rapporten skal inneholde regnskapsstatus per 31. august 2022 og prognose for forbruk for hele 2022 samt bruk av fullmakter gitt ved behandlingen av Prop. 1 S (2021–2022) som gjelder forpliktelser ut over budsjettåret.

Dersom det rapporteres om avvik på føringer og krav som skal være fulgt opp i løpet av budsjettåret, skal etaten i rapporten forklare om det vil være mulig å følge opp som forutsatt innen utgangen av året, og hvilke tiltak som ev. må iverksettes.

6.3 Årsrapporten

Jernbanedirektoratet skal sende departementet årsrapporten for 2022 innen 15. mars 2023. Årsrapporten skal følge kravene i Bestemmelsene om økonomistyring i staten, pkt. 1.6.1, 2.3.3 og 3.4, Finansdepartementets rundskriv R-115, samt veiledning og maler for årsrapport og årsregnskap fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring.

Rapporteringen i årsrapporten følger av bestemmelsene og R-115 samt av de krav og føringer som er omtalt i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen skal inneholde vurderinger og analyser av utviklingen under hvert av målene og nøkkeltall for virksomheten i 2022.

Årsrapporten for 2022 skal bl.a. inneholde en helhetlig framstilling og vurdering av Jernbanedirektoratets oppnådde resultater og de mest sentrale gjennomførte aktiviteter. Den skal gi et grunnlag for å vurdere om ressursene direktoratet har hatt til rådighet har blitt brukt effektivt og etter forutsetningene og om føringene i dette brevet og øvrige styringsdokumenter. Oppdatert risikovurdering skal legges som vedlegg til årsrapporten.

7 BUDSJETTILDELING OG FULLMAKTER

Stortinget vedtok 20. desember 2021 statsbudsjettet for 2022, jf. Prop. 1 S (2021–2022), Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Innst.13 S (2021–2022).

7.1 Bevilgninger

For Jernbanedirektoratet ble disse bevilgningene vedtatt:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1330		Særskilte transporttiltak	
	76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	81 800 000
	77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	19 400 000
1352		Jernbanedirektoratet	
	01	Driftsutgifter	375 260 000
	21	Spesielle driftsutgifter –utredninger, <i>kan overføres</i>	147 000 000

70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	4 181 300 000
71	Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 593 300 000
73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer, <i>kan nyttes under post 74</i>	19 075 500 000
74	Tilskudd til togmateriell mv.	199 100 000
75	Tilskudd til godsoverføring fra vei til jernbane	92 300 000
76	Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren	23 600 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
4330	01	Særskilte transporttiltak Gebyrer	19 400 000
4352	01	Jernbanedirektoratet Diverse inntekter	4 400 000

7.2 Fullmakter

Nedenfor følger en oversikt over fullmakter som delegeres til Jernbanedirektoratet. Det gjelder budsjettfullmaktene som Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022), jf. Innst. 13 S (2021–2022), og fullmakter som er delegert til Samferdselsdepartementet etter bevilgningsreglementet.

I vedlegg 2 er fullmaktene gjengitt i sin helhet.

Følgende fullmakter som ble vedtatt ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2022 delegeres til Jernbanedirektoratet:

- Merinntektsfullmakt knyttet til kap. 1352:
 - o post 01, jf. kap. 4352, post 01
- Tilsagnsfullmakt knyttet til kap. 1352, post 74
- Starte opp investeringsprosjektet Dovrebanen, Sørli–Åkersvika, innenfor vedtatt kostnadsramme
- Starte opp investeringsprosjektet Kjøp av nye langdistansetog, innenfor deler av vedtatt kostnadsramme, jf. under.
- Forplikte staten for fremtidige budsjettår for kjøp av persontransport med tog på kap. 1352, post 70
- Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

For Kjøp av nye langdistansetog delegeres 7 205 mill. kr av den vedtatte kostnadsrammen på 8 054 mill. kr til Jernbanedirektoratet. jf. omtale i Prop 1 S (2021-2022). Styringsrammen er 6 423 mill. kroner. Dersom den delegerte kostnadsrammen ikke er tilstrekkelig for å gjennomføre toganskaffelsen, må Jernbanedirektoratet ta det opp med Samferdselsdepartementet.

Videre delegeres denne fullmakten til Jernbanedirektoratet:

- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret.

7.3 Tildeling og delegering

Under henvisning til ovennevnte og § 7 i Reglement for økonomistyring i staten stiller Samferdselsdepartementet med dette til disposisjon for Jernbanedirektoratet de bevilgningene som er omtalt i pkt. 7.1 og delegerer de fullmaktene som er omtalt i pkt. 7.2 i dette brevet.

Med hilsen

Are Forbord (e.f.)
ekspedisjonssjef

Cecilie Taule Fjordbakk
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen

Vedlegg